

Kungälv kommun
kommun@kungalv.se

Beslut för Olserödsskolan

efter riktad tillsyn i Olserödsskolan i Kungälv kommun

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Kungälvskommun att senast den 31 oktober 2019 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen. Nedan redovisas förslag på åtgärder. I de fall det är möjligt får bristen avhjälpas på annat sätt.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolinspektionen konstaterar att Kungälvskommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elevens behov av särskilt stöd utreds skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt eller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. (3 kap. 8 § skollagen)

Åtgärder

- Om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckliga ska rektorn se till att elevens behov av särskilt stöd utreds skyndsamt. Utredningen ska ge skolan ett tillräckligt underlag för att förstå varför eleven har svårigheter i skolsituationen och vilka elevens behov av stöd är.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolinspektionen konstaterar att Kungälvskommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (5 kap. 3 § skollagen)

Åtgärder

- Rektorn ska se till att utbildningen vid Olserödsskolan utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero.

Grundläggande förutsättningar för skolenheten

Skolinspektionen konstaterar att Kungälvskommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Skolan ska säkerställa att alla elever deltar i utbildningen samt skyndsamt utreda frånvaro vid upprepad eller längre frånvaro. (7 kap. 17, 19 a §§ skollagen)

Åtgärder

- Rektorn ska se till att alla elever deltar i undervisningen samt skyndsamt utreder upprepad eller längre frånvaro.

Bedömning

Med anledning av signaler som inkommit till Skolinspektionen under höstterminen 2018 har Skolinspektionen gjort en riktad tillsyn av Olserödsskolan i Kungälv kommun inom områdena *extra anpassningar och särskilt stöd, trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling* samt *grundläggande förutsättningar för skolenheten*. Tillsynsbesök ägde rum på skolenheten den 30-31 januari och 29 februari 2019. Tillsynen omfattar endast årskurs 4-6. Vid tillsynsbesöken genomfördes lektionsobservationer och intervjuer med elever, lärare, representanter från elevhälsan och rektorn.

Skolinspektionen bedömer att det vid Olserödsskolan finns brister inom flera områden av central betydelse i skolans uppdrag. Det finns brister inom området extra anpassningar och särskilt stöd då elevers behov av särskilt stöd inte alltid utreds skyndsamt när det visat sig att de extra anpassningar som getts eleven inte medfört att eleven nått de kunskapskrav eller kravnivåer som ska uppnås.

Tillsynen visar också att det finns brister inom området trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling. Skolinspektionen bedömer att utbildningen inte utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero.

Vidare visar tillsynen att det finns brister inom området grundläggande förutsättningar för skolenheten. Skolinspektionen bedömer att rektorn inte säkerställer att alla elever deltar i utbildningen eller skyndsamt utreder frånvaro vid upprepad eller längre frånvaro.

Föreläggande

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att elevens behov av särskilt stöd inte alltid utreds skyndsamt. Skolinspektionens utredning visar att från det att det identifierats att en elevs behov av särskilt stöd behöver utredas kan det dröja upp till en termin innan skolan startar en utredning. När utredningen sedan genomförs består den enbart av en pedagogisk kartläggning oavsett hur elevens svårigheter visar sig. Det finns exempelvis elever på skolenheten som återkommande är frånvarande från lektioner och som på grund av sin frånvaro missat undervisning och där de insatser lärare har gjort inte har varit tillräckliga för att få eleverna att delta i undervisningen.

Omfattningen av dessa elevers frånvaro har inte kartlagts och den bakomliggande orsaken till deras beteende har inte utretts vilket medför att det bland dessa elever kan finnas elever som är i behov av särskilt stöd, antingen på grund av sina svårigheter eller till följd av att frånvaron gjort att de missat undervisning i stor utsträckning och inte befaras nå kunskapskraven eller uppställda kravnivåer.

Rättslig reglering

I skollagen anges att om det inom ramen för undervisningen, genom användning av nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov, uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller de kravnivåer som gäller, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Särskilt stöd får ges i stället för den undervisning eleven annars skulle ha deltagit i eller som komplement till denna. Det särskilda stödet ska ges inom den elevgrupp som eleven tillhör om inte annat följer av skollagen eller annan författning.

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Om det finns särskilda skäl, får ett beslut enligt 9 § för en elev i grundskolan innebära att särskilt stöd ska ges enskilt eller i en annan undervisningsgrupp (särskild undervisningsgrupp) än den som eleven normalt hör till.

Skolinspektionens utredning

Av intervjuer med rektorn, lärare och representanter för elevhälsan framgår att elevers behov av särskilt stöd inte utreds skyndsamt och i tillräcklig omfattning efter att en elevs behov av utredning för särskilt stöd uppmärksammas. Rektorn berättar i intervju att han är medveten om att elevers behov av särskilt stöd inte utreds skyndsamt. Rektorn uppger att från det att det inkommit anmälningar om att extra anpassningar inte räcker för att en elev ska nå kunskapskraven kan det dröja veckor innan en utredning om särskilt stöd påbörjas men det kan också dröja längre. Lärare ger i intervju exempel från läsåret 2018/19 att en utredning om särskilt stöd kan initieras så snart behovet identifierats, men det kan också dröja upp till en termin innan en utredning är påbörjad. Rektorn uppger i intervju att utredningen av särskilt stöd består av en pedagogisk kartläggning men det görs ingen social kartläggning av elevens behov även om eleven skulle uppvisa sådana behov. I intervju med representanter för elevhälsan uppger de att de anser att det, utifrån de behov vissa elever på skolenheten har, finns skäl att genomföra också sociala utredningar, vilket inte görs. Företrädare för elevhälsan säger vidare att det finns flera elever på skolenheten som avviker från lektioner och som inte deltar i undervisningen och att dessa elever har diskuterats på elevhälsmöten, men att det inte har påbörjats någon utredning eller vidtagits några åtgärder för att ta hand om dessa elever. Rektorn bekräftar i intervju att han vet att det finns elever i olika klasser och årskurser som inte deltar i undervisningen eller närvarar i klassrummet. Han har dock inte kännedom om vilka dessa elever är eller hur mycket dessa elever inte deltar i undervisningen.

Motivering till föreläggande som ingripande

Olserödsskolan uppfyller inte de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. Kungälv kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att utbildningen inte utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero. Av utredningen framgår att det i flera klasser regelbundet inte råder studiero på lektioner på olika sätt vilket får till följd att det finns elever som har svårt att följa och tillgodogöra sig undervisningen. Det är särskilt stora brister i studieron i en klass. Detta har pågått under lång tid. Trots att ansvariga känner till att studieron brister och att vissa åtgärder har vidtagits så har dessa åtgärder inte varit tillräckliga för att tillförsäkra eleverna en skolmiljö som präglas av studiero.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

Skolinspektionens utredning

Av intervjuer med elever och observationer som Skolinspektionen genomfört av lektioner framkommer det att vissa klasser inte har studiero vilket får till följd att

elevernas kunskapsutveckling riskerar att påverkas negativt. Av Skolinspektionens observationer av lektioner framkommer att det att studieron brister; under flera observerade lektioner är det flera elever som rör sig mellan klassrummet och korridoren varav vissa är längre stunder i korridoren under lektionen. När eleverna vistas i korridoren ägnar de sig inte åt skolarbete. Eleverna berättar i intervju att det i vissa klasser är bristande studiero på majoriteten av lektionerna under en skolvecka och att det har varit så under hela innevarande läsår. Eleverna beskriver att studieron är beroende av vilken lärare de har. Det är vanligt att elever pratar rakt ut, skriker och springer runt i klassrummet, i någon klass. Eleverna berättar att när de inte har studiero är det svårt att koncentrera sig och lära sig saker. Det brukar vara stökigt när läraren har genomgångar och eleverna säger att då hinner de nog inte gå igenom lika mycket som de skulle kunna ha gjort om det var lugnt. Eleverna säger att det innebär att de kanske inte lär sig lika mycket som eleverna i parallellklassen, där det är lugnare. Eftersom det är stökigt under genomgången kan det vara svårt att förstå instruktioner i uppgifter inför eget arbete, berättar eleverna. Eleverna berättar även att studieron i andra klasser är avhängigt vilken lärare de har, och i vissa klasser kan det vara lugnt under lärarens genomgång men stökigt när de har eget arbete. Eleverna berättar att läraren ofta blir avbruten av elever och att de därmed missar skolarbete. Elever i olika klasser beskriver att studieron därtill påverkas av att det finns elever i flera klasser som rör sig in och ut ur klassrummet under pågående lektion. I en årskurs berättar eleverna att studieron är bättre det här läsåret, men att de haft bristande studiero de tidigare åren. Eleverna förklarar att det har blivit bättre dels för att eleverna själva har mognat men också för att de har fått en ny lärare som är bättre på att säga till i tid och där det blir konsekvenser för elever som inte följer tillsägelse.

Av intervju med företrädare för elevhälsan framgår att de delar den upplevelse elever har om att det inte är studiero i alla klasser. Elevhälsan beskriver i intervju att det är bristande studiero i ett par av skolans klasser men att det företrädesvis råder god studiero på skolan. De beskriver att studieron framför allt brister i en klass. Klassen har haft vikarie under i stort sett hela läsåret 2018/19. Elevhälsan har genomfört observationer i klassen och rapporterat till rektorn att studieron inte är bra. Elevhälsan berättar att det saknas ett gemensamt förhållningssätt kring hur man skapar och upprätthåller studiero i den klassen.

Av intervju med lärare framkommer att det saknas ett samlat arbete på skolan för att skapa och upprätthålla studiero. Lärarna uppger i intervju att de inte har arbetat med att skapa gemensamma strukturer kring lektionsupplägg, utöver fortbildning kring att skriva upp lektionstid och förklara målet med undervisningen för eleverna. Lärarna berättar att de själva implementerat detta i undervisningen men det är inget som vikarier har informerats om. Elevhälsan och lärarna arbetar, enligt lärarna, inte direkt med detta. Lärarna berättar att utöver Skolinspektionens elevenkät görs ingen egen kartläggning av studieron på skolan.

Lärarna beskriver vidare att det i vissa klasser inte varit tillräcklig studiero under hela läsåret. Generellt, i dessa klasser, blir studieron sämre när det är vikarier i klassen. Lärarna berättar att trots att det är känt på skolan att studieron varierar i vissa klasser

har inte rektorn uttalat att elevhälsan ska rikta sitt arbete mot dessa klasser eller lärare. Det sker viss samverkan mellan elevhälsan och lärare, men främst på enskilda lärares initiativ. I någon klass med bristande studiero där det varit vikarie under en längre tid har vikarien inte fått något stöd kring arbetet med studiero, struktur eller undervisning. Detta trots att vikarien hade behövt detta, enligt lärarna, men inte vetat vilket stöd hen kan få.

Av intervju med rektorn framgår att han känner till att alla klasser inte har studiero och att det finns ett pågående arbete med att förbättra studieron i vissa klasser. Rektorn berättar att studieron på skolan generellt är god för elever i årskurs 4-6, men att det i vissa klasser och grupper finns ett behov att förbättra studieron. Rektorn grundar sin bedömning på egna lektionsobservationer, information från lärare, elever och föräldrar. Rektorn beskriver att det i ett par klasser handlar om brist på studiero i undervisningssituationen, exempelvis för att elever rör sig mellan klassrummet och korridoren under lektioner. Rektorn har hanterat det via klasskonferenser, utifrån kränkingsärenden och kuratorn har i vissa fall gått in som stöd i någon klass för att stärka gruppen. Rektorn har möjliggjort för vikarien att samplanera lektioner med läraren för parallellklassen. På Skolinspektionens fråga om vikarien, utifrån läget i klassen, fått stöd och handledning i att möta klassen i undervisningen svarar rektorn att han inte har tagit något sådant initiativ. Rektorn har under läsåret fått information om läget i klassen genom olika typer av incidentrapporter och kränkingsanmälningar. Under hösten har rektorn skapat en möjlighet för några elever att gå undan från undervisning i helklass. Det ledde senare till att beslut om en särskild undervisningsgrupp fattades.

Ett fortbildningsarbete har påbörjats som ett led i att utveckla arbetet med en gemensam lektionsstruktur och studiero, med fokus på ledarskapet i klassrummet, berättar rektorn. Rektorn beskriver att för den klass med störst behov avseende studiero finns det också gruppstärkande insatser som leds av kuratorn. Rektorn säger också att, för den gruppen, är det viktigt att uppdraget är tydligt att de inte ska exkludera elever men att detta inte har varit tillräckligt tydligt tidigare. Rektorn säger även att han anser att de har tillsatt de resurser i klassen som behövs.

Motivering till föreläggande som ingripande

Olserödsskolan uppfyller inte de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. Kungälv kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Grundläggande förutsättningar för skolenheten

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att skolan inte säkerställer att alla elever deltar i utbildningen eller skyndsamt utreder frånvaro vid upprepad eller längre frånvaro. Det framkommer av tillsynen att såväl lärare, elevhälsa som rektorn har kännedom om att det under innevarande läsår finns elever i olika årskurser som delvis befinner sig utanför undervisningen under en vanlig skolvecka. Trots detta har inte åtgärder

vidtagits för samtliga elever. Ansvariga på skolan saknar kunskap om exakt vilka elever det rör sig om och det saknas också kunskap om hur mycket respektive elev är frånvarande från undervisningen. Elevernas frånvaro utreds inte av personalen i syfte att kunna identifiera orsaken till elevers frånvaro samt att bryta det mönster som har uppkommit med hög frånvaro. Då ingen utredning av elevers frånvaro har påbörjats har inte heller rektorn kunnat se till att en anmälan om elevers frånvaro snarast gjorts till huvudmannen. Skolinspektionen bedömer att rektorn inte tagit tillräckligt ansvar för att alla elever ska delta i utbildningen.

Rättslig reglering

I skollagen anges att en elev i grundskolan ska delta i den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, om eleven inte har giltigt skäl att utebli. Om en elev har upprepad eller längre frånvaro från den verksamhet som avses i 7 kap. 17 § skollagen ska rektorn, oavsett om det är en fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte är obehövt. Utredningen ska genomföras i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare samt med elevhälsan. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd enligt 3 kap. 8 § är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas. När en utredning om en elevs frånvaro har inletts ska rektorn se till att frånvaron snarast anmäls till huvudmannen.

Skolinspektionens utredning

Av intervjuer med elever framkommer att det i flera klasser finns elever som på grund av återkommande frånvaro inte deltar i undervisningen. Eleverna beskriver att det kan vara elever som inte kommer in i klassrummet utan stannar kvar i korridoren eller att det är elever som går ut från klassrummet mitt under en pågående lektion och inte kommer tillbaka till undervisningen innan lektionen är slut.

I intervju med elevhälsan framkommer det att finns flera elever som går ut från klassrummet och undervisningen för att istället vistas i korridoren. De säger att detta innebär att dessa elever missar undervisning, men att det också riskerar leda till att andra elever blir oroliga. De berättar att de har pratat om att elever avviker från undervisningen och är frånvarande, under elevhälsans möten. Det har däremot inte vidtagits några åtgärder eller påbörjats någon utredning för att ta hand om dessa elever eller för att kartlägga vilka elever detta gäller.

Lärare berättar i intervjuer de vet att det finns elever i flera årskurser som inte deltar i undervisningen i vissa delar. Vissa lärare har påtalat för rektorn att det finns elever som inte deltar i undervisningen, men har inte fått någon återkoppling från rektorn. Lärarna uppger att tidigare rektor kontaktades 2017 för information om att det fanns elever som inte deltog i undervisningen men att detta inte har hanterats av de rektorer som tjänstgjort sedan dess. De beskriver att de inte vet hur skolan arbetar för att elever som inte deltar i undervisningen ska delta, men att lärarna har försökt att prata med varandra om åtgärder för att förändra situationen. Lärarna beskriver att skolan inte heller utreder vilka behov dessa elever eventuellt har.

I intervju med rektorn framkommer att det finns rutiner för skolans arbete med elever med långtidsfrånvaro. Rektorn säger att kartläggningen av vilka elever som inte deltar i undervisningen, men som är närvarande i andra lokaler, som exempelvis korridorer, på skolan inte är klar. Rektorn förklarar att han vet att det finns elever i olika klasser och årskurser som inte deltar i undervisningen eller närvarar i klassrummet. Han har dock inte kännedom om vilka dessa elever är eller hur mycket dessa elever inte deltar i undervisningen. Rektorn säger att det på skolan kanske inte finns en samsyn kring hur mycket en elev kan röra sig utan att det påverkar elevers deltagande i undervisningen. Rektorn beskriver att skolan behöver identifiera både hur mycket elever är frånvarande från undervisningen och återkoppla detta till vårdnadshavare. Detta behöver göras både tillsammans med lärare och med elevhälsa, säger rektorn. Det framkommer i intervju med rektorn att frånvaro från undervisning inte alltid finns med i utredningar gällande elevers behov av särskilt stöd.

Motivering till föreläggande som ingripande

Olserödsskolan uppfyller inte de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. Kungälv kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

På Skolinspektionens vägnar

X Claes Börjesson

Beslutsfattare
Signerat av: Claes Börjesson

X Matilda Yvede

Föredragande
Signerat av: Matilda Yvede

Allmänt om tillsynen:

Mer om Skolinspektionens etableringskontroll hittar du på www.skolinspektionen.se

Bilagor

Bilaga 1: Fakta om Kungälv kommun

Bilaga 1: Fakta om Olserödsskolan

Skolinspektionen har den 30 oktober 2018 initierat ett ärende utifrån uppgifter som har kommit fram genom anmälningar gällande trygghet och studiero.

Skolenheten besöktes av Skolinspektionen den 30-31 januari 2019 och 29 februari 2019. Tillsynen har omfattat områdena extra anpassningar och särskilt stöd, trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling, grundläggande förutsättningar för skolenheten samt styrning och utveckling av verksamheten.

Skolenheten ligger i norra delen av Kungälv kommun och har 191 elever läsåret 2018/19, i årskurs 3-6. Verksamheten leds av en rektor.